

Beste natuurvrienden,

krijgen we dan toch nog een mooi nazomertje? In ieder geval was het op **zondag 12 september** superwandelweer toen **34 NVO-ers** (21 AM en 14 PM) door **'t Bosje** wandelden. Dat er zo dicht bij de drukke "Stad aan zee" toch veel natuur valt te ontdekken blijft wel verrassend. Opvallend waren ook de paddenstoelen die dit jaar wel erg vroeg van de partij zijn.

Bij de start toch even vlug herhalen hoe t' Bosje ontstaan is, waarom het later de naam Maria-Hendrikapark kreeg, waarom die vreemde hellingen er zijn en waarom het Koninginnenhof op een eiland ligt. Elke NVO-er weet nu zelfs wat de glazen bokaal op en het open venstertje in de watertoren precies als (geplande) functie hebben. Maar al vlug stapten we de natuur in en werden er links en rechts weer allerlei soorten en merkwaardigheden benoemd.

Wat ooit een nogal strak park was werd een vijftiental jaar geleden opnieuw ingericht in een veel lossere vorm met minder (verharde) wegen en minder opruiming van dood hout. Je vindt er nu meer verwilderde hoekjes en kantjes en dat is nu net wat

moeder Natuur het liefste invult met allerlei soorten. Op het einde van de namiddagwandeling hadden we toch wel weer zo'n 80 soorten benoemd (en dat is enkel een selectie van wat we zien natuurlijk). Opvallend daarbij is de bijna totale afwezigheid van vogels. Op het water wel wat Wilde eenden, Meerkoeten en Waterhoentjes maar in het bos zelf was het echt opvallend stil.

Wellicht zit de rui er voor iets tussen. Bij het wisselen van het verkleed houden vogels zich liever verborgen zodat ze zoveel mogelijk kunnen rusten. Omdat ze tijdens de rui toch ook wat minder goed vliegen zijn ze ook een iets gemakkelijkere prooi voor bijvoorbeeld roofvogels. Toch blijft het wat bang uitkijken naar de volgende lente en hopen dat het dan weer volop vogelgefluit en -gefladder mag zijn.

Wat we misten aan vogels werd goedgehaakt door de vele zaden en vruchten van planten en een flink aanbod aan zwammen. Zolang er geen nachtvorst is blijven ook libellen, vlinders en andere insecten actief dus die werden links en rechts ook wel uit het struweel (geen verslag zonder dat woord natuurlijk) geplukt. Die nachtvorst is trouwens één van de factoren die de herfstkleuren verheven... dus op de echte herfst is het toch nog wel even wachten.

Metten is weten... na deze negende activiteit vinkten we **in 2021 al 404 verschillende soorten** af. Sedert de NVO-start begin 2017 zijn dat al **1056 verschillende soorten** geworden. Bij elk verslag voegen we 12 foto's met een woordje uitleg waarbij we proberen steeds andere soorten in het spotlicht te zetten, zo passeerden al **923 verschillende soorten** de revue. Je kunt al die foto's en tekstjes ook bekijken in samenvattende excel-bestanden, te vinden op onze site via deze link : <https://nvosite.com/bestanden/> . Je kunt er ook alle vorige verslagjes vinden : <https://nvosite.com/archief/>

Natuurwaarnemingen zijn soms vluchtig en vervagen helaas weer snel. Gelukkig zorgen onze hoffotografen vaak voor mooie foto's (tijdens de wandeling gemaakt zeg, dat is straf) en zo vind je op het einde van dit verslag opnieuw 10 extra foto-pagina's (bedankt Dirk, Natacha, Andre en Jef). Dikke dankuwel aan Sandra voor de goed bruikbare notities (met hier en daar een moeilijke vraag 😊).

Het verhaal van de **Parkeend**... De Wilde eend werd ooit door selectie bleker gemaakt tot men een witte variant kreeg. Als ze ontsnappen (of losgelaten worden) kunnen ze gewoon kweken met de Wilde eend omdat ze in feite dezelfde soort zijn. En dan krijg je van die mengvormen. (foto: waarnemingen.be)

Adolescente kraaiachtigen komen in het najaar samen in wat wel wat lijkt op een fuifboom. Er is veel lawaai en gedoe en op die manier leren ze elkaar kennen en worden de koppels gevormd. Je zou het aan het lawaai niet merken maar de **Zwarte kraai** behoort tot de zangvogels. (foto: waarnemingen.be)

De herfst is ook de tijd van zaden en vruchten, de ene al fotogenieker dan de andere. Bij de **Gele lis** worden grote schijven gevormd die in rijtjes in een vrucht zitten. Ze kunnen drijven en zo andere groeiplaatsen bereiken. (foto: waarnemingen)

Ook bij de **Paardenkastanje (spec.)** beginnen de vruchten al goed te rijpen. Opvallend dit jaar is dat de aantasting door de Paardenkastanjemineermot (de bruine vlekjes in de bladeren bevatten elk 1 rups van dit motje) veel minder is dan vorige jaren. De natte zomer heeft dus blijkbaar ook wel wat voordelen voor sommige soorten. (foto: waarnemingen.be)

De lange houtwal in 't Bosje heeft heel het jaar door wel wat te bieden. Zoals deze **Esdoornhoutknotszwam** (ik zat er zondag dus een lettergreep naast) die zijn sporen vormt in minuscule potjes die samen de zwarte buitenlaag van het vruchtlichaam vormen. Voor de meerwaardezoeker, deze potjes worden peritheciën genoemd. (foto: JaVa)

Er zijn zo van die dagen dat er flink moeilijke vragen worden gesteld (waarvoor dank) en tja... niet op alles valt een sluitend antwoord te geven. Deze harde buisjeszwam is de **Roodgerande houtzwam** (bevestigd op waarnemingen.be). "En waarom heeft ie dan geen rode rand?" "Euh... dat zou ik even zo goed niet weten" ... (foto: JaVa)

Gelukkig zijn er toch gewoon wat soortnamen (helaas niet zo heel erg veel) die netjes zeggen wat je ziet. Een slak die op het loof van planten zit en een duidelijke kiel (scherpe naad op de winding) heeft is toch vanzelfsprekend de **Gekielde loofslak**. Of had je zelf nog andere voorstellen (er is wellicht ruimte voor verbetering)? (foto: waarnemingen.be)

Wind, vogels, water... allerhande manieren om zaden te verspreiden. Een kleinere groep planten rekent echter op de vacht van zoogdieren om deze taak te vervullen. Zo haakt dit **Geel nagelkruid** zich vast om een heel eind verder terug los te laten. Vacht? Nu ja, jassen en veters mogen natuurlijk ook. (foto: waarnemingen.be)

Dat ziet er gezellig uit... maar niet zo best voor onze natuur. Heel wat waterschildpadden worden na een tijd te groot of te agressief voor hun baasjes en krijgen dan "de vrijheid". Ondertussen zijn er al wel wat soorten die allemaal vallen onder de groepsnaam **Lettersierschildpad**. Ze kunnen zich hier voorlopig (gelukkig) nog niet voortplanten. (foto: waarnemingen.be)

Voor sommige exoten wordt ons klimaat steeds meer geschikt. **Vlinderstruiken** vond je bij ons, behalve in de tuin, vroeger vooral langs spoorwegen en in warme hoekjes en kantjes. Maar vanwege de gestage opwarming verwacht men dat de soort weldra overal in onze natuur zal te vinden zijn. (foto: JaVa)

Van de welgekende **Oorworm** (spec.) weten weinigen dat het een vliegend insect is. Omdat ze hun vleugels helemaal, origami-gewijs, opvouwen onder heel erg kleine dekschildjes is het een heel karwei om vliegklaar te geraken en nog moeilijker om na een vlucht weer alles op zijn plaats te krijgen. Daarom vliegen ze heel weinig. (foto: waarnemingen.be)

Tja die naamgevingen soms... **Schorpioenvliegen** (spec.) zijn noch familie van de schorpioenen noch van de vliegen. Ze behoren tot een eigen kleine insectenorde. Alleen de mannetjes hebben de typische staart waarmee ze niet kunnen steken. Het is een apparaat om (onwillige?) vrouwtjes mee vast te houden. (foto: waarnemingen.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er staat al een nieuwe activiteit op het programma want op **zondag 26 september** trekken we een volledige **dag naar Zeeland** en wandelen daar op Nummer 1 (Hoofdplaat) en door Retranchement. (de info-mail valt in je mailbox op maandag 21 september)

Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 60 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een site opgestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **Zondag 26 september** : daguitstap naar **Zeeland** (Nummer 1 en Retranchement)
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof in de Stuiverstraat / Oostende
- **Zondag 10 oktober** : wandeling door het **Stadsrandbos**
Start : 09u00 en 14u00 aan de kruising Gistelsesteenweg en Grintweg / Oostende
- **Zondag 24 oktober** : Paddenstoelenwandeling in het **Drongengoed** te Ussel
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof in de Stuiverstraat / Oostende
- **Zondag 14 november** : wandeling rond de **Spuikom**
Start : 09u00 en 14u00 aan de sluizen kant sporthal / Sluisplein / Oostende
- **Zondag 28 november** : Paddenstoelenwandeling in het **bos van De Haan**
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof in de Stuiverstraat / Oostende
- **Zondag 12 december** : wandeling op 't **Klein strand** en het Oosterstaketsel
Start : 09u00 en 14u00 aan het Zeeliedenmonument / Zeeheldenplein / Oostende

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en (stipt) op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

foto : NaGy

foto : DiNo

Een grote groep NVO-ers verzamelde zich aan de oude velodroom om samen te ontdekken wat 't Bosje te bieden heeft qua natuur. Eerst nog even wat geduld want na twee valse starts moest de gids ook nog zijn historische ei kwijt, kwestie van de eerste tien minuten al meteen wat moeilijk te kunnen doen. Gebruik makend van de verse motivatie van de groep worden dan kaarten, grafieken en tabellen ten berde gebracht die het NVO-brein moeten activeren om daarna tijdens de wandeling maximaal de aangeboden kennis te kunnen absorberen... Amaai, aan den uitleg zal het blijkbaar niet liggen... Wat er ook van zij, geactiveerd en wel trokken we na 10 minuutjes gemotiveerd op pad om al meteen de nietsvermoedende (niet-NVO) medemens te ambeteren door een hele tijd de brug te blokkeren.

foto : JeDi

foto : JeDi

foto : JeDi

foto : NaGy

foto : AnPo

foto : AnPo

foto : DiNo

foto : AnPo

foto : DiNo

foto : AnPo

De NVO-fotografen hebben oog voor beestjes, en vaak zijn daar dan soorten bij die we niet in groep benoemd hebben. Linksboven beginnend en met de klok mee :

- **Houtpantserjuffer**

- een **Klein geaderd witje** op één van de aangeplante bloemsoorten in de perken rond het Spiegelmeer

- een mannetje **Wilde eend** toont tijdens het badderen zijn donkerblauwe vleugelspiegels

- 's morgens niet gezien maar 's namiddags wel: opvallend veel **Honingbijen** vliegen in en uit deze boomopening... een wild nest?

- een mannetje **Bloedrode heidelibel** op **Grote kattenstaart**

- in het voorjaar hebben we bijna geen **Dagpauwogen** gezien maar nu fladderen er wel heel veel rond. Deze drinken nectar van een **Vlinderstruik**.

foto : AnPo

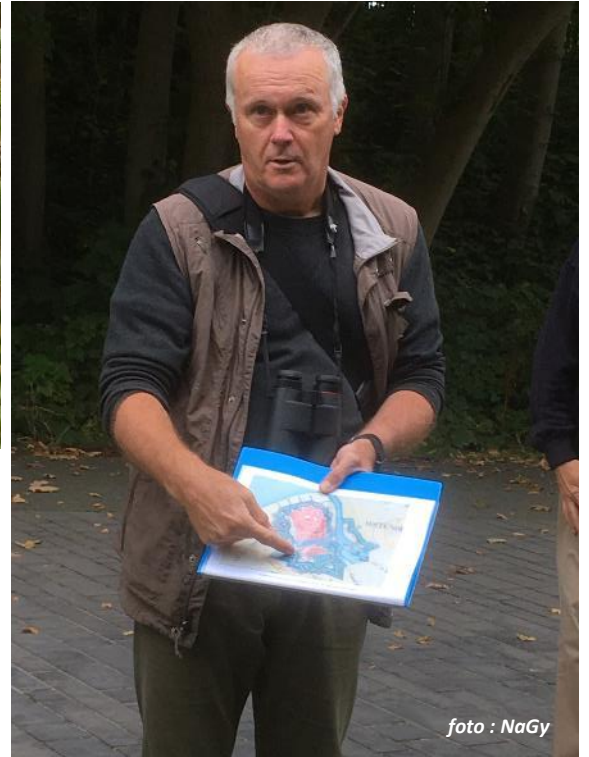

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : DiNo

Wat je als gids zo allemaal nodig hebt?
 een scherp snoeimesje... een goeie aanwijsvinger... een potje met
 luchtgaatjes... een vreemd gevoel voor humor (en bijhorende grijs)...
 een hoge graad van bereidheid tot zelfopoffering bij het hanteren van
 (levens) gevaarlijke dieren of het proeven van (dodelijk) giftige
 paddenstoelen... en ook wel handig: een boekje en een balpen zodat
 deelnemers alvast hun volgende moeilijke vraag kunnen neerpennen...
 (als het even kan met het antwoord er al bij graag)

foto : AnPo

foto : AnPo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

Omdat planten (meestal) niet weglopen zijn ze net iets eenvoudiger in beeld te brengen dan dieren. Linksboven beginnend en met de klok mee :

- bloeiende **Wolfspoot**
- een zaadpotje van **Haagwinde**
- een nog kleine **Okkernoot**
- al wat herfstkleuren maar vooral veel "helikoptertjes" bij de **Gewone esdoorn**
- zoals bij (bijna) alle composieten ook bij **Jakobs kruiskruid** zaadjes met pluusjes
- **Klimop** doet het omgekeerd want die moet nu nog beginnen bloeien

Hoe het komt dat we meestal maar een goeie 2 km afleggen in twee en een half uur wandelen? Wel ja, blijkbaar valt er altijd wel iets te vertellen dus wordt er veel... heel veel... gestopt. Dat de aangeboden info niet altijd even ernstig dient genomen te worden kun je zien aan de reacties. Of die "grappigheid" altijd intentioneel is valt te betwijfelen.

Bij menig natuurgids breekt het angstzweet al weer uit in het besef dat het paddenstoelenseizoen voor de deur staat. Met meer dan 4000 soorten in Vlaanderen is het een supermoeilijke groep om te determineren en er dan de correcte soortnaam op te kleven. Maar niets houdt ons tegen om het te proberen. Linksboven beginnend en dan met de klok mee :

- het begint al met een twijfelgeval want met foto's alleen lukt het zelden om een betrouwbare naam te vinden. De suggestie is hier **Grauwgroene hertenzwam**.
- Deze weten we dan weer wel, het is een Oesterzwam. Maar wel spec. wat staat voor species en dus betekent dat er meerdere soorten Oesterzwammen bestaan. Als je **Oesterzwam spec.** schrijft laat je in het midden welke soort het precies is.
- Ook bij deze houden we het bij **Tonderzwam spec.** omdat het de Dikrandtonderzwam of de Platte tonderzwam kan zijn.
- Het wordt nog slechter want bij deze schrijven we **Elfenbankje spec.** terwijl we zelfs niet zeker zijn of het wel één van de Elfenbankjes is.
- Gelukkig kunnen we afronden met een erg herkenbare soort, de **Kogelhoutskoolzwam**

foto : AnPo

foto : NaGy

foto : DiNo

foto : AnPo

foto : AnPo

foto : DiNo

Vlug maar weer over naar de planten waar we met heel wat meer zekerheid de soorten durven benoemen. Linksboven beginnend en met de klok mee :

- de splijtende zaadlijsten van **Harig wilgenroosje**, elke plant maakt zo vele honderden zaadjes
- oeps, toch weer een moeilijke afdeling in beeld, deze boom groeit vol met mos, maar zonder detailfoto's is naamgeving onmogelijk
- late bloei van **Witte honingklaver**
- vele honderden bloemetjes, met lange kroonbuisjes, bijeen van de **Vlinderstruik**
- een veel aangeplante exoot, de **Sneeuwbes**
- de geelbloeiende composieten vind ik zelf een knap lastige groep, dit zou één van de melkdistels kunnen zijn, **Melkdistel spec.** dus

Net zoals een topskiër voor de olympische afdaling nog even het traject visualiseert zo overloopt een natuurgids tijdens zijn ontbijt nog eens de wandeling... over de brug - rechts langs het water-eventjes tot bij de klimop - naar de houtwal - terug tussen de vijvers door tot aan het graspleintje - niet vergeten te waarschuwen voor de gigantische drol - terug naar de watertoren - als er nog tijd is via het Spiegelmeer terugkeren - en... aaaah... de eindstreep (= nabespreking) komt in zicht... jaja, die natuurgidsen... echte topatleten

Moeilijker in beeld te krijgen en daarom steeds bijzonder als er van de dieren die tijdens de wandeling werden gespot ook mooie foto's binnenkomen.

Linksboven beginnend en met de klok mee :

- grote libellen gaan zeer zelden zitten maar deze **Paardenbijter** bleef toch even poseren.
- wie zoekt die vindt... na de knaagsporen op de zaden van Gele lis werd ook de volwassen **Lissenboorder**, een snuitkeversoort, gevonden.
- even (niet te lang) stressen in een potje voor deze **Bruine kikker**
- nee, geen rups want teveel (buik-)poten dus een larve van een bladwespensoort. Deze is waarschijnlijk van de **Tenthredo mandibularis** (het beestje heeft nog geen Nederlandse naam)
- de larve van een **Aziatisch lieveheersbeestje**
- wilde zoogdieren krijgen we op onze wandelingen zelden te zien dus zelfs een "gewoon" **Konijn** blijft een leuke waarneming

foto : NaGy

Eindigen doen we zoals steeds met een slok en een babbel (maar beter niet tegelijkertijd natuurlijk)...

foto : NaGy